

El paper d'Europa en la construcció del món actual

Pors i esperances

LLUÍS FOIX / Periodista

AVUI, 4 de juny del 2008

La globalització ha enfortit l'hegemonia occidental, però no ha produït un monopoli del poder d'Occident, obligat a compartir-lo amb potències que, per recursos econòmics, energètics, demogràfics, estratègics i filosòfics, amenacen un predomini que semblava indiscutible i destinat a perdurar anys i panys després de la fi del món bipolar deguda a l'esfondrament de la Unió Soviètica.

DES D'ANTIC, EL PODER S'HA ANAT desplaçant per causa de guerres, de revolucions, de moviments migratoris i, sobretot, d'idees que han penetrat en nous espais geogràfics i amb diferents protagonistes.

AQUESTA SENSACIÓ D'INSEGURETAT que acompanya tant els vencedors com els perdedors és una constant de la història que no té aturador. La por al futur immediat ha estat el guió de gairebé totes les sessions de les jornades del cinquantè aniversari del Cercle d'Economia, celebrat a Barcelona amb una participació extraordinària.

TOTES LES INTERVENCIONS M'HAN INTERESSAT pel gran nivell intel·lectual i professional. Però em referiré especialment a les ponències de Javier Solana, Felipe González i Hubert Védrine, ministre d'Afers Estrangers de França els anys 1997-2002. Tres visions sobre Europa, els Estats Units i el món sencer complementàries, amb punts de vista propis, però amb la idea comuna que vénen temps d'incertesa, perquè el pilot automàtic instal·lat a Washington i Brussel·les aquests últims vint anys

demana moltes mans i molta intel·ligència per conduir una nau mundial que és més grossa i que va més de pressa.

LA QÜESTIÓ DEMOGRÀFICA NO AFAVOREIX Occident, on ara mateix viu un habitant de cada sis. Les previsions de creixement d'aquí al 2020 són de 400 milions, dels quals sols 40 corresponen a Europa i als Estats Units. Per bé que n'és, de moment, el principal motor, el món occidental ja no controla la globalització. I si no té un marc jurídic adequat, un corrent tan universal de mercaderies, de capitals, de béns i de persones es converteix en una selva planetària on el més fort, el més llest o el més intrèpid pot guanyar la partida.

SEGONS SOLANA, LES ELECCIONS NORD-AMERICANES del novembre tenen molta importància, però ja no són decisives, perquè Washington no té prou poder per controlar la globalització. El BRIC (el Brasil, Rússia, l'Índia i la Xina) té tanta capacitat de demanda i tants recursos que, de fet, pot imposar condicions a Occident.

EL DEBAT ACADÈMIC I POLÍTIC MÉS RELLEVANT als Estats Units no és com sortir de l'Iraq, o com romandre-hi, sinó com fixar una bastida jurídica perquè la globalització no acabi amb l'hegemonia i el monopoli que Occident ha mantingut aquests dos últims segles. Globalització, sí, però no al preu de trobar-nos globalitzats sense poder debatre les decisions que prenen els altres. Hi ha pessimisme, perquè, paradoxalment, en un temps de caiguda general de fronteres ens podem trobar que se n'aixequin unes d'imprevistes i de perjudicials, i que la por de perdre la seguretat doni peu a moviments xenòfobs, excloents i populistes.

SEGONS GONZÁLEZ, EL GRAN PROBLEMA d'Europa és que es troba distreta, en un somni profund, i molt endarrerida en la revolució de les noves tecnologies. Malgrat el gran èxit de l'ampliació i del manteniment d'un benestar social que no es podrà pagar, Europa està encarcerada. Un fet que demostra la feblesa d'Europa és la dependència energètica que té de Rússia, que pot tancar l'aixeta del gas o del petroli.

O EUROPA ES DECIDEIX D'UNA VEGADA per totes a crear una política exterior i de seguretat comunes, o es convertirà en una gran potència flonja, en un balneari reglamentat, en un conjunt de països sense capacitat de decisió. Europa fa una migdiada massa llarga mentre les decisions es prenen sense tenir-la en compte. He vist un Felipe González pessimista i un pèl alarmista, malgrat ser el president de la comissió de savis que l'any 2010 ha de lliurar un document sobre l'estratègia europea per a les properes generacions. No veig que tingui una idea força sobre què convé fer.

HUBERT VÉDRINE VEU MOLTS DESAFIAMENTS. L'energètic, el demogràfic i l'estratègic. Europa no perdrà el monopoli del poder, però sí que en pot perdre una part molt important. Però, segons diu, el desafiament més perillós és el filosòfic, el de les idees, el que podria fer que els valors universals ja no fossin els occidentals, sinó els xinesos.

NO ÉS PAS EUROPA QUE HA FET LA PAU, sinó la pau que ha fet Europa. Diu Védrine que sense els Estats Units no hi hauria Europa, i tampoc no hi hauria pau. L'Europa d'avui és fruit de les idees de personatges generosos que de les cendres de la desfeta van crear unes institucions compartides i dinamitzades per tots els països que voluntàriament s'hi han afegit.

NO PODEM CONVERTIR-NOS EN UNA GRAN SUÏSSA, sinó en un espai geogràfic, cultural i polític disposat a participar activament en la complexa construcció del món que ja és aquí. I no sembla pas que aquest sigui el debat, mentre ens adormim en un benestar que serà difícil de mantenir.